Р Е П У Б Л И К А Б Ъ Л Г А Р И Я

Н А Р О Д Н О С Ъ Б Р А Н И Е

Проект

З А К О Н

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС

(обн., ДВ, бр. 105 от 2005 г.; изм. и доп., бр. 30, 33, 34, 59, 63, 73, 82, 86, 95 и 105 от 2006 г., бр. 46, 52, 57, 59, 108 и 109 от 2007 г., бр. 36, 69 и 98 от 2008 г., бр. 12, 32, 41 и 93 от 2009 г. и бр. 15 от 2010 г.)

§ 1. Член 19 се изменя така:

„Чл. 19. (1) Когато член на орган на управление, управител, прокурист, търговски представител, търговски пълномощник, както и всяко друго лице, което е упълномощено по общ начин да управлява или представлява задължено лице по чл. 14, т. 1 и 2, укрие факти и обстоятелства, които по закон е било длъжно да обяви пред органа по приходите или публичния изпълнител и вследствие от това не могат да бъдат събрани публични задължения, то отговаря за несъбраното задължение.

(2) Член на орган на управление, управител, прокурист, търговски представител, търговски пълномощник, както и всяко друго лице, което е упълномощено по общ начин да управлява или представлява задължено лице, което недобросъвестно извърши плащания в натура или в пари от имуществото на задължено юридическо лице по чл. 14, т. 1 или 2, представляващи скрито разпределение на печалбата или дивидент, или отчужди имущество на задълженото лице безвъзмездно или по цени, значително по-ниски от пазарните, вследствие на което имуществото на задълженото лице е намаляло и по тази причина не са изплатени публични задължения, отговаря за задължението до размера на извършените плащания, съответно до размера на намалението на имуществото.”

§ 2. Член 77 се изменя така:

„Чл. 77. (1) В случаите на заличаване на едноличен търговец от търговския регистър, както и при прекратяване на юридическо лице - търговец, прехвърляне на предприятие по чл. 15 от Търговския закон или при преобразуване по реда на глава шестнадесета от Търговския закон търговецът уведомява териториалната дирекция на Националната агенция за приходите по седалището на търговеца преди подаване на съответното заявление за вписване на подлежащото на вписване обстоятелство. Териториалната дирекция на Националната агенция

за приходите издава на търговеца удостоверение за уведомяването в 60-дневен срок от постъпване на уведомлението.

(2) Удостоверението за уведомяване на териториалната дирекция се прилага към внесеното в Агенцията по вписванията заявление за вписване и е условие за разглеждането му.”

§ 1. В чл. 92, ал. 2 накрая се добавя “или ал. 2”.

§ 2. В чл. 112 се създава ал. 3:

„(3) При възлагане на ревизия по реда на ал. 2, т. 2 не се прилага чл. 8.”

§ 3. В чл. 122, ал. 1 се създават т. 8 и 9:

„8. когато ревизираното или проверяваното лице не осигури достъп до подлежащ на контрол обект или до счетоводни, търговски или други данни от значение за производството, съхранявани на електронен носител;

9. когато е налице несъответствие с повече от 10 на сто между касовата и счетоводната наличност и при условие че повече от половината получени плащания към лицето са в брой за период една календарна година.”

§ 4. Създава се чл. 124а:

„Установяване на задължения за задължителни осигурителни вноски при особени случаи

Чл. 124а. Разпоредбите на чл. 122 - 124 се прилагат съответно и за установяване на задължителни осигурителни вноски.”

§ 5. В чл. 142, ал. 1 и 2 числото „100 000” се заменя с „500 000”.

§ 6. В чл. 155 ал.1 се изменя така:

„(1) Решаващият орган разглежда жалбата по същество и се произнася с мотивирано решение в 60-дневен срок от постъпването на жалбата при решаващия орган, съответно от отстраняване на нередовностите по чл. 145 или от одобряване на споразумението по чл. 154. Когато жалбата е подадена чрез лицензиран пощенски оператор, по писмено искане на жалбоподателя се издава удостоверение за датата на постъпването ѝ при решаващия орган.”

§ 7. В чл. 160, ал. 6 се създава изречение второ:

„Не подлежат на обжалване решенията на административния съд, ако главницата на спорното задължение е по-малка от 5000 лв.”

§ 8. В чл. 183 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 т. 2 се отменя.

2. В ал. 5, т. 4 накрая се добавя „с изключение на задълженията по влезли в сила ревизионни актове”.

3. В ал. 7 накрая се добавя „и влезли в сила ревизионни актове”.

4. В ал. 8, т. 4 думите „по ал. 2, т. 2 и 3” се заменят с „по ал. 2, т. 3”.

§ 9. В чл. 185 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 3:

„3. положителното решение на Европейската комисия за съвместимост на помощта с Общия пазар, когато такова се изисква по Закона за държавните помощи.”

2. В ал. 4, изречение първо накрая се поставя запетая и се добавя „както и положителното решение на Европейската комисия, когато такова се изисква по Закона за държавните помощи”.

§ 10. В чл. 195, ал. 5 думите „по реда на чл. 78, ал. 1” се заменят с „по реда на чл. 77, ал. 1 и чл. 78, ал. 1”.

§ 11. В чл. 205, ал. 1 изречение трето се заличава.

§ 12. В чл. 206, ал. 3 думите „Съдът по регистрацията” се заменят с „Агенцията по вписванията”.

§ 13. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения:

1. В т. 16, буква „г” и в изречение трето думите „40 на сто” се заменят с „25 на сто”.

2. Точка 21 се изменя така:

„21. „Правила за координация на системите за социална сигурност” са правилата, въведени с регламентите на Европейския парламент и на Съвета на Европейския съюз за координация на системите за социална сигурност и с международните спогодби/договори за социално осигуряване/социална сигурност, по които Република България е страна.”

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 14. В чл. 68 от Закона за кредитните институции (обн., ДВ, бр. 59 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 105 от 2006 г., бр. 52, 59 и 109 от 2007 г., бр. 69 от 2008 г. и бр. 23, 24, 44, 93 и 95 от 2009 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) По писмено искане на директор на териториална дирекция на Националната агенция за приходите банките предоставят данните и заверени копия от документите, въз основа на които е отпуснат кредит, във връзка с проверка или ревизия по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс на лицето.”

§ 15. В Търговския закон (обн., ДВ, бр. 48 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 25 от 1992 г., бр. 61 и 103 от 1993 г., бр. 63 от 1994 г., бр. 63 от 1995 г., бр. 42, 59, 83, 86 и 104 от 1996 г., бр. 58, 100 и 124 от 1997 г., бр. 21, 39, 52 и 70 от 1998 г., бр. 33, 42, 64, 81, 90, 103 и 114 от 1999 г., бр. 84 от 2000 г., бр. 28, 61 и 96 от 2002 г., бр. 19, 31 и 58 от 2003 г., бр. 31, 39, 42, 43, 66, 103 и 105 от 2005 г., бр. 38, 59, 80 и 105 от 2006 г., бр. 59, 92 и 104 от 2007 г., бр. 50, 67, 70, 100 и 108 от 2008 г., бр. 12, 23, 32, 47 и 82 от 2009 г. и бр. 41 от 2010 г.) се правят следните допълнения:

1. В чл. 21 се създава ал. 3:

„(3) Не може да бъде прокурист лице, обявено в несъстоятелност, както и лице, което е било управител, член на управителен или контролен орган на дружество, прекратено поради несъстоятелност през последните две години, предхождащи датата на решението за обявяване на несъстоятелността, ако са останали неудовлетворени кредитори.”

2. В чл. 57 се създава т. 4:

„4. е било управител, член на управителен или контролен орган на дружество, прекратено поради несъстоятелност през последните две години, предхождащи датата на решението за обявяване на несъстоятелността, ако са останали неудовлетворени кредитори.”

3. В чл. 141 се създава ал. 8:

„(8) Не може да бъде управител лице, обявено в несъстоятелност, или лице, което е било управител, член на управителен или контролен орган на дружество, прекратено поради несъстоятелност през последните две години, предхождащи датата на решението за обявяване на несъстоятелността, ако са останали неудовлетворени кредитори.”

§ 16. Законът влиза в сила от 1 януари 2011 г.

Законът е приет от 41-ото Народно събрание на ……. 2010 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(ЦЕЦКА ЦАЧЕВА)

М О Т И В И

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ДАНЪЧНО-ОСИГУРИТЕЛНИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС (ДОПК)

Известно е, че съществуването на сива икономика влияе негативно върху конкурентоспособността на предприятията и изкривява пазара, като поставя в неравнопоставено положение участниците в него, давайки конкурентно предимство на лицата, неплащащи напълно или отчасти дължимите от тях публични задължения. Освен това наличието на това явление води до преки загуби на фиска, а оттам и до възможност за провеждане на държавната политика чрез извършваните публични разходи.

Всяка модерна приходна система има за цел събиране на публичните приходи при висока ефективност и ефикасност, като се основава в най-висока степен на доброволното спазване на закона. В тази насока в последните години са направени много и последователни усилия, изразяващи се както във водената политика на намаляване на данъчно-осигурителната тежест и създаване на неутралност на данъците, така и в съществено подобряване администрирането на приходите от данъци и задължителни осигурителни вноски чрез стимулиране на доброволното им плащане и създаване на все повече улеснения за данъкоплатците – електронни услуги, опростени декларации, подобрено обслужване и т.н.

Ключов елемент за повишаване на ефективността и ефикасността при събирането на публичните приходи и стимулиране на доброволното плащане на данъците и осигурителните вноски е подобряването на качеството и ефективността от контролната дейност, управляването на риска от неспазване на законодателството и подобряването на капацитета за борба с данъчно-осигурителните нарушения и измами. Влиянието на този фактор се засилва и от наличието на световна икономическа криза, която неминуемо се отразява върху поведението на данъкоплатците в посока на отлагане или избягване заплащането на дължимото към фиска.

В настоящия момент следва да бъде отчетено постигнатото в улесняването на данъкоплатците при изпълнение на техните задължения, като се засили още повече контролът като ключов елемент при администрирането на приходите.

Направените предложения за изменения на ДОПК се основават на дългогодишния опит и наблюдение върху поведението на данъкоплатците и по-конкретно на недобросъвестната част от тях, която част по един или друг начин участва в сивата икономика.

Изводите относно методите за избягване плащането на дължимите публични задължения показват наличието на няколко използвани от недобросъвестните лица способи, които поотделно или в комбинация водят до неплащане на публични задължения. Като средство за противодействие на това поведение са и направените законодателни предложения, които могат да бъдат групирани по следния начин:

I. Съсредоточаване на публичните задължения у лица, които не притежават и липсва вероятност в бъдеще да притежават активи, като по този начин се осуетява възможността за събиране на задълженията. Създаване на нови предприятия от едни и същи физически лица, въпреки наличието на неплатени публични задължения от други техни предприятия при доказано лошо управление на търговското предприятие. Разделяне на юридическото от фактическото управление на предприятията, като евентуалната отговорност (независимо дали административна или гражданска) се носи от лица с нисък социален статус и непритежаващи имущество.

Известни са много случаи, в които с цел избягване на данъчно облагане или възползване от данъчен кредит по Закона за данък върху добавената стойност, без да е налице правно основание за това, се ощетява фискът чрез извършване на преобразуване, учредяване на нови дружества и прехвърляния на предприятия, като задълженията се концентрират в лица, които не притежават активи. Задълженията при всички случаи възникват или остават в патримониума на лица, които нямат никакво имущество, чрез което да бъдат погасени публичните задължения.

С цел противодействие на тези действия са предложени изменения на Търговския закон и ДОПК, които целят:

1. Ограничаване на възможността да се възлага управлението на търговско предприятие на лица, при управлението на които друго търговско предприятие е обявено в несъстоятелност. Предложението е да не може да бъде едноличен търговец, прокурист, управител на дружество с ограничена отговорност лице, което е обявено в несъстоятелност или което е участвало в управлението на дружества, обявени в несъстоятелност, ако са останали неудовлетворени кредитори. Подобни защитни разпоредби действат по отношение на управителните органи на акционерните дружества. Приемането на тези предложения ще защити както фиска, така и частните кредитори, които също биха могли да бъдат ощетени от лошото управление на длъжниковото имущество.

2. Разширяване кръга на лицата, които отговарят като трети задължени лица за задълженията на юридическото лице, като се добавят прокуристите и другите търговски представители, на които е възложено да управляват предприятието. Много често търговското предприятие се

управлява и представлява от упълномощени лица, които не носят никаква отговорност за управлението му и евентуалните злоупотреби. По този начин отговорността на управителите и членовете на органите на управление се заобикаля твърде лесно и на практика това осуетява събирането на публичните задължения.

3. Удължаване на срок. Предлага се уведомяването на Националната агенция за приходите за предстоящо прехвърляне на предприятие или преобразуване по търговски закон да се извършва преди подаване на заявлението за вписване, а удостоверяването за уведомяването да се извършва в двумесечен срок от постъпване на уведомлението, като по този начин се дава възможност за налагане на предварителни обезпечителни мерки. Действащият 7-дневен срок не дава реална възможност за предприемане на контролни и обезпечителни действия по реда на ДОПК. Самият процес на преобразуване и прехвърляне на предприятие най-често е свързан със сериозна подготовка и извършване на правен и одитен анализ на дружеството или на предприятието, за да се стигне до преобразуване или прехвърляне. С оглед на тази практика промяната в чл. 77 от ДОПК не би затруднила търговския оборот и ще даде възможност да бъде защитен интересът и на фиска. С премахването на срока за уведомяване всеки, който продава предприятие или смята да преобразува дружество, ще подаде уведомление, когато той прецени, но ще получи удостоверение след два месеца и тогава ще може да предприеме действията за прехвърляне на предприятието или преобразуването в Агенцията по вписванията. Това ще увеличи възможността за предприемането при необходимост от страна на органите по приходите и публичните изпълнители на контролни мерки за ангажиране отговорността на прехвърлителя, съответно за запазване активите на предприятието, които да послужат за удовлетворяване на дължими публични задължения.

II. Укриване на обороти и скрито изплащане на заплати.

Известно е наличието на значителен търговски оборот, който не се отразява в отчетите и декларациите, а съществуването му позволява по-нататъшно скрито изплащане на възнаграждения, най-вече на заплати. Често срещано явление е укриване на облагаеми доходи чрез заеми. Във връзка с това се предлагат следните мерки:

1. Изменение в ДОПК, което да допусне извършването на ревизии за задължения за осигурителни вноски при условията на чл. 122 от ДОПК, т. е. определяне размера на данъците и вноските чрез анализ на обичайната икономическа дейност. При наличие на условията за прилагане на особения ред за облагане, ако се установи, че лицето се отклонява от стандартите и не

може да докаже кои работници и с какво конкретно възнаграждение са полагали труд за съответния период, данъкът върху дохода и осигурителните вноски ще се определят въз основа на анализа на икономическата дейност и на стандартите, без да се индивидуализират по отделни работници да се превеждат в републиканския бюджет и във фонд „Пенсии" на ДОО.

2. Разширяване хипотезите на приложимост на чл. 122 в някои случаи на разплащания в брой.

3. Даване на достъп до данните от кредитните досиета

Факт е разминаването между официалните отчети и декларации и документите, които се предоставят за получаване на кредит. В правомощията на органа по приходите на основание чл. 12, ал. 1, т. 11 от ДОПК е да изисква от всички лица, държавни или общински органи данни, сведения, документи, книжа, материали, вещи, извлечения по сметки, справки и други носители на информация, необходими за осъществяване на контролната дейност. С оглед на това целесъобразно е в хода на извършване на проверка или ревизия органът по приходите да може да изисква и да му бъдат предоставяни данни и документи от кредитното досие на лицето, въз основа на които банката му е предоставила кредит.

III. Вътрешноорганизационни за НАП мерки, създаване на ротация и осигуряване на повече ефективност чрез гаранции за безпристрастност и обективност при извършването на ревизии.

Предлага се изменение в ДОПК, в резултат на което при съответно оправомощаване от страна на изпълнителния директор на НАП ревизори от една териториална дирекция ще могат да извършват ревизии на задължени лица, регистрирани в друга териториална дирекция. Подобна възможност е налице в областта на контрола, когато става въпрос за проверки за спазване на законодателството. Това е необходимо освен като антикорупционна мярка и мярка, осигуряваща обективност и избягване на възможни конфликти на интереси, и в случаите на съвместни акции с други ведомства, за да се създаде подходяща организация при формирането на съвместни екипи.

Предлага се удължаване на срока за произнасяне на решаващия орган от 45 на 60 дни от постъпване на жалбата. Това е с цел по-задълбочено разглеждане на постъпилите жалби и осигуряване възможност на решаващия орган по чл. 155, ал. 4 да събира нови доказателства. В същото време стремежът е НАП да не прилага института на мълчаливото потвърждаване, а да успява да се произнесе по всички постъпили жалби, като по пътя на административния контрол се отстраняват голяма част от недостатъците в актовете на органите на приходите и се облекчава последващият съдебен контрол.

Законопроектът предвижда отмяна на изречение трето в чл. 205, ал. 1. В действащия Закон за особените залози (ЗОЗ) е отменен текстът, според който в Централния регистър на особените залози подлежи на вписване възбраната върху недвижим имот или кораб. В чл. 12, ал. 3 е предвидено, че при вписване в друг регистър противопоставимостта възниква от вписването в другия регистър. Правилото на чл. 205 от ДОПК и чл. 722 от Търговския закон са непрецизни в частта, в която се предвижда вписване в Централния регистър на особените залози, за което вписване компетентна е Агенцията по вписванията. Запазването на тези текстове би довело до увреждане интересите на различни взискатели от един клас, като се създава и правна несигурност както за взискателите, така и за гражданите.

IV. Подобряване на нормативната уредба и облекчаване на процедурите.

С измененията в чл. 142 е предложено увеличение на сумата от 100 000 на 500 000 лв., под която обстоятелствата, служещи за основание за прилагане на спогодбите за избягване на двойното данъчно облагане за доход от източник в страната на чуждестранно лице, се удостоверяват пред платеца на дохода, а не пред органа по приходите.

Изменението в т. 16 от Допълнителните разпоредби е обосновано от изискванията на Директива 2003/48/ЕО относно данъчното облагане на доходи от спестявания под формата на лихвени плащания, която е въведена в ДОПК, раздел VI "Процедура за обмен на информация с държавите - членки на Европейския съюз, относно доходи от спестявания" и е в сила от 1 януари 2007 г. Съгласно чл. 6 (7) от Директива 2003/48/ЕО прагът за активите, инвестирани във вземания за дълг от 1 януари 2011 г. се променя от 40 на 25 на сто, т. е. за лихвено плащане се счита доход, реализиран след продажбата, изплащането или изкупуването на акции или дялове в колективни инвестиционни схеми и правни субекти, ако те инвестират пряко или непряко чрез други предприятия за колективно инвестиране или правни субекти повече от 25 на сто от своите активи във вземания по дългове.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Бойко Борисов)